

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 8,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 4 dollar per jaar.
Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

Opwekking tot heilige blijdschap

Verblijdt u in de Heere te aller tijd;
wederom zeg ik u: Verblijdt u. *Filipp. 4 : 4.*

Van harte weet de apostel Paulus zich verbonden aan de gemeente te Filippi. Dit valt ons telkens op, wanneer we de brief, geschreven aan deze gemeente, lezen. Ook in de vermaningen en opwekkingen spreekt de liefde. In alles zoekt hij het welzijn van de gemeente. Dit blijkt ook uit de tekst: „Verblijdt u in de Heere te aller tijd”. De naam „Heere” wordt eerst onderstreept. Die naam bevat ontzaggelijk veel. Die naam zegt veel. Die naam draagt de Christus Gods. Het is Zijn Koningsnaam. Gezalfd door de Vader, treedt Hij op als de Koning. Hij is het, Die het voor het zeggen heeft in hemel en op aarde. Alle knie moet zich voor Hem buigen. Alle tong moet belijden, dat Jezus Christus de Heere is. Niet één vorst op aarde is Hem gelijk. De engel Gabriël sprak tot Maria: „Hij zal over het huis van Jacob Koning zijn in der eeuwigheid en Zijn koninkrijks zal geen einde zijn.”

Zijn volk richt Hij met gerechtigheid. Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid van Zijn troon. Goedertierenheid en waarheid gaan voor Zijn aanschijn henen. Aan Zijn onderdanen weet Hij Zich van harte verbonden. Hij weet Zich één met hen. Hij heeft ze gekocht met Zijn bloed en beoogt aller welzijn. Hij regeert hen door Zijn Woord en Geest. Hij schenkt ze Zijn heil. Zijn schatten zijn hun schatten, want Hij zegt: „al het Mijne is het uwe”. Hij onderwijst ze door Zijn Woord. Hij bemoeit en sterkt door Zijn spreken. Hij schrijft Zijn wet op de tafel van hun hart. Hij schenkt de genade om naar Zijn bevelen te leven. Hij maakt zijn onderdanen gelukkig, zodat gezegd kan worden: „welgelukzalig is het volk, welks God de Heere is.” De onderdanen van deze Koning ontdekt Paulus te Filippi, vandaar zijn opwekking tot hen. De blijdschap nu, die de apostel voor ogen staat is onderscheiden van de blijdschap der wereld. In de mensenwereld is droefheid, maar ook vreugde. Veler blijdschap is echter vergankelijk; ijdel, zondig. Duidelijk laat men zien, uit welk beginsel men leeft. Men verheugt zich in de wereld, want de wereld biedt zo ontzaggelijk veel. Men gaat op in de idolen van zijn tijd. Voor levensvermaak heeft men alles over. Men vereert degenen, die de mens kunnen vermaken. Men gaat in hen op. Dit zien we bijzonder in onze tijd. De vraag van de massa is; „geef ons vermaak, want we willen „vrolijk zijn.” Van de wereldse blijdschap, van het vrolijk zijn der massa blijft echter niets over. Er volgt grote droefheid, eeuwige droefheid op. In het stervensuur heeft men niets meer aan de wereld en haar vermakelijkheden. Arm de mens, die in dit leven en daarom ook in het stervensuur, de blijdschap in de Heere niet bezit. Hij zal eeuwig wenen. De levensgemeenschap met de Heere geeft onvergankelijke blijdschap. De ware blijdschap is van boven leidt naar boven. Haar wortel wordt niet vernietigd, want God de Heere heeft het beginsel van de eeuwige vreugde in het hart gelegd. Het karakter van die vreugde is daarom geestelijk. Die vreugde vervult, verrijkt het leven. Vandaar dat David belijdt: „Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd als hun koren en most vermenigvuldigd zijn.” Die blijdschap wordt in de strijd geboren. De christelijke blijdschap wordt geboren uit de tranen van berouw. Waar ziele smart, zielerouw is, geeft de Heere zielevreugde.

Op het lied in de diepte, volgt de lofpsalm der bevrijding. De Heere heeft dit ook beloofd: de treurigen worden door Hem getroost. In de lastbrief van de Heere Jezus staat, dat Hij gezonden is: „om alle treurigen te troosten. Om de treurigen Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid het gewaad des lofs voor een benauwde geest.”

Die blijdschap in de Heere blijkt ook. Er was bij hem een roemen in de verdrukkingen. Die blijdschap is ook een kenmerk van het geestelijk leven. Een schriftuurlijke karakterisering van de bekering treffen we in onze Catechismus aan. Zondag 33. Daar wordt gesproken van een hartelijk leedwezen en een hartelijke vreugde. In het leven der bekering is die wondere twee-eenheid van „bedroefd en altijd blijde”. Die twee vergezellen de christen het hele leven. Slaat de bijbel maar op en u hoort de bijbelheiligen klagen over hun zonde, maar ook jubelen in God. U ontdekt het verheugd zijn in God en het wenen over de zonde. Nu wekt echter Paulus op tot gedurige blijdschap. Een blijdschap, die er moet zijn onder alle omstandigheden. Een zich verblijden in de Heere elke dag. Kan de apostel wel met deze opwekking komen? Er is immers zo ontzaggelijk veel, dat ter neêrdrukt. In eigen leven is er de zonde. De zonde van bedrijf en nalatigheid. Op de levensweg komt men in allerlei situaties terecht. Er zijn uren in het leven van een christen, waarin van harte beaamd wordt wat Mozes schrijft „en het uitnemendste van die is moeite en verdriet: „Nu moet men echter goed op zich laten inwerken, wat Paulus zegt en wat hij bedoelt. Hij heeft het over het blijde zijn „in de Heere”. Door genade is er bij de begunadigde een geloofsband aan de Heere. Het geloof in de Heere. Nu voor het geloof is er altijd oorzaak om verblijdt te zijn, want God de Heere blijft getrouw en het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonde. Die blijdschap zal ook toemenen, wanneer men dicht bij de Heere leeft. Wanneer er is het leven „in de Heere”. Een vis is zijn element in het water. Een vogel in de lucht. Haalt men ze daaruit dan gaan ze dood. Zo kan men in de Heere alleen leven. Wanneer we nu door Gods genade in Hem zijn en Hij in ons, dan is in ons hart de ware vreugd geboren. En gelijk de rank de levenssappen uit de wijnstok trekt, also richt het hart zich op de Heere, die de Levensbron en de Vreugdebron is om het leven en blijdschap te ontvangen. Wordt de blijdschap in de Heere gemist, dan is er droefheid. De bedroefden van geest komen echter weer in het bidvertrek terecht en smeken hartelijk:

Ai, geef mij weêr gewenste zielevreugd;
Laat uit Uw mond mij stof tot blijdschap horen;
Zo wordt opnieuw 't verbrijzeld hart verheugd,
En in mijn geest de ware rust herboren.

M. C. Tanis

Besprekingen van de Heilige Oorlog

6

Daar het bewind van de stad Mensziel zich aan satan kwam te onderwerpen door te eten van de verboden boom, gaf men hem het kasteel en daarmee de ganse stad in bezitting.

VAN DE ADMINISTRATIE

Een record-aantal nieuwe abonné's konden wij sinds de laatste verantwoording noteren, n.l. **veertien**. Is dit geen bewijs, dat „Bewaar het Pand” al meer bekendheid krijgt? Laat dit ons allen aansporen om een nieuwe abonné aan te brengen. Daarbij mochten wij weer extra ontvangen f 85,50, waarvoor onze hartelijke dank. Een abonné uit Ger. verraste ons met f 50,—, terwijl wij van een onbekende jonge vriend een hartelijk briefje ontvingen, waarbij f 10,— was ingesloten. Omdat Ds. v. d. Enk (aan wie U ook schreef) U wel zal beantwoorden, wil ik alleen deze opmerking maken, n.l. laat Uw bede bij de gedurigheid mogen zijn: Leer mij naar Uw wil te handelen, 'k zal dan in Uw waarheid wandelen. Neig mijn hart en voeg het saam, tot de vrees van Uwe naam. Wellicht dat we elkander op onze 2de Ontmoetingsdag in Zwolle kunnen ontmoeten. D.V. De Heere brenge ons ook die dag in Zijn gunst te saam.

Met de vakantietijd wordt er meestal veel extra uitgegeven; wellicht kan daar nog wel een extraatje bij voor ons blad. Gironummer 704350 t.n.v. Adm. Bewaar het Pand, Kwartelstraat 74, Alphen a. d. Rijn.

v. d. L.

Naschrift:

Op de zendingsdag te Elburg, gehouden 30 juni j.l. stelde een bezoeker mij f 20,— ter hand ten behoeve van ons blad. Hartelijk dank.

B.

Dus ging hij in het kasteel, het kasteel dat El-Schaddai in Mensziel gebouwd had tot Zijn eigen vermaak. En zo werd ons hart een spelonk en vesting voor Diabolus.

Aldus dit aanzienlijk paleis of kasteel verkregen hebbende, wat deed hij nu anders dan het tot een garnizoen voor zichzelf maken, het verschansen en met allerlei mondvoorraad tegen de Koning El-Schaddai of degene die zou trachten het te hernemen, of onder zijn gehoorzaamheid te brengen. En dat leidt naar de eeuwige afgrond heen. Toen dat gedaan was achtte hij zich nog niet veilig genoeg en nam zich voor, de stad in een nieuwe vorm te brengen, het ene opbouwende, het andere nederwerpende naar zijn eigen welgevallen. Waarom hij ook de heer Majoor Verstand en de registermeester, heer Consciëntie uit hun plaats zette en hun de macht benam.

Want ofschoon de heer Majoor een verstandig man was en zich ook bij de menigte van de stad had gevoegd toen zij Mensziel de reus overgaven, zo dacht het echter Diabolus niet goed hem in zijn vorige luister en aanzien te laten, daar hij een verziend man was. Waarom hij hem niet alleen blind maakte door hem zijn ambt en macht te ontnemen. Maar ook met een hoge en sterke toren te bouwen, juist tussen de stralen en 't schijnsel van de zon en de vensters van zijn paleis. Waarmee zijn huis en al zijn inwoners zo duister gemaakt werden als de duisternis zelf.

Van het pronkjeel der schepping wordt nu in de Schrift deze beschrijving gegeven: „Verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding huns harten.” Het zijn dodelijke kwalen die de oprechten levendig bewenen.

Dus van het licht gescheiden, werd hij als één die blind geboren is. In dit huis was de arme man nu zo besloten en bepaald als in een gevangenis. Hij mocht niet dan op zijn erewoord zich enigszins verder begeven dan zijn eigen palen strekten. Al had hij een hart om voor Mensziel iets te doen, wat zou hij gedaan hebben, of waarin kon hij de stad voordelig zijn? Een slaaf van satan, zonde en ongelooft.

Zo was dan de heer Majoor zolang Mensziel onder de macht en 't bestuur van Diabolus was veeleer

hinderlijk aan die vermaarde stad dan wel voordelig. En daar was Majoor Verstand zolang onder door de zonde te gehoorzamen totdat hij door een oorlog uit die heerschappij gered werd. De arme man is niet meer in staat goed van de Heere te denken. Door het bedenken des vleses leeft hij nu in een staat van vijandschap tegen God. Vanwege zijn verdorvenheid onderwerpt hij zich ook niet aan de wet Gods, want het kan ook niet. Helaas de zonde is geheel in hem en hij in de zonde, daar is niet iets goeds van te verwachten.

De heer Registreerder was eer de stad werd ingenomen een man die zeer belezen was en in des Konings wetten wel ervaren. En om de waarheid te zeggen in alle opzichten een man van moed en getrouwheid. Hij bezat een tong die zo gelukkig was gehangen als hij een hoofd had dat met oordeel was begiftigd. Deze kon Diabolus geenszins dulden, want hij was in zijn bestaan niet te winnen voor dienaar en satan. Wel was hem bij de overgave van de stad door verschillende burgers het zwijgen opgelegd, zodat hij er met zijn stem niet bovenuit kon komen, maar tot een complete overgave was het bij hem niet gekomen. Want dat liet God niet toe. Hij wilde hem als Zijn stedehouder handhaven in de stad. Elk mens heeft na de val nog een ingeschapen Godskennis, een onuitroeibaar besef dat er een God is. Het geweten is het medeweten van de mens met de wet Gods, die hem aansprakelijk stelt voor al zijn daden. En zo wordt de mens in het gericht van zijn geweten beklaagd, dat hij tegen God gezondigd heeft, waarvan Judas een allereerst bewijs is. Hij werd door de stem van zijn geweten veroordeeld en kon haar niet tot zwijgen brengen. De stem van zelfverwijt in de worm die niet sterft en het vuur dat niet uitgeblust wordt.

De heer Registreerder is door geen der listen, bedriegerijen, valsheden en krijgskunst gans en al te winnen. Wel kan zijn mond als met een brandijzer toegeschroefd worden, en dat op allerlei manieren. Maar het bestaan van de heer Registreerder blijft van Godswege gehandhaafd. Door alles heen wordt het kwaad geregistreerd, dus richterlijk vastgesteld, zodat de mens in het gericht door zijn geweten veroordeeld zal worden.

't Is waar, de Heer Registreerder was vanwege de duisternis in de stad Mensziel van zijn vorige Koning zeer vervreemd en met vele van des reuzen wetten en dienst vertrouwd. Maar daarmee was hij toch nog niet geheel het eigendom van zonde, en satan. Hij kon wel zo nu en dan eens denken aan El-Schaddai en dan vrees voor Zijn wet hebben. Ook kon hij dan met zulk een groot getier spreken tegen Diabolus, als een leeuw die brult. Ja, op zekere tijden als hij die vlagen had kon hij met zijn stem de ganse stad Mensziel doen beven en daveren, waarom deze nieuwe koning van Mensziel hem niet kon dulden en dragen. En vreesde de Registreerder meer dan iemand van allen die in de stad in 't leven gebleven waren, omdat, gelijk ik zeide, zijn woorden geheel Mensziel deden trillen.

Wijl de reus hem nu niet geheel aan zijn kant kon krijgen, wat stond hem dan anders te doen, dan te studeren om al wat hij kon aan te wenden, ten einde die oude edelman te verleiden en door verwildering zijn gemoed halsstarrig en zijn hart harder te maken in de wegen van de ijdelheid? En gelijk hij dit voornemen vormde, zo bracht hij het ook ten uitvoer. Hij verwoestte de man bij stukjes en beetjes en trok hem zo in de zonde en goddeloosheid, dat hij ten laatste niet alleen verwilderd was gelijk in 't eerste en bij gevolg verontreinigd, maar eindelijk bijkans enige consciënte van zonde te maken. En dit was het verste waar Diabolus toe kon komen.

Het onuitroeibaar besef dat God het waardig is gediend en gevreesd te worden, is uit het hart van Mensziel niet te verwijderen al ligt het soms zo diep bedolven onder het stof der zonde.

Nijkerk.

R. Kok

Brochures

Er zijn inmiddels vele brochures van de ontmoetingsdag te Dordrecht op 17 april jl. geplaatst. Verschillende personen hebben zich bereid verklaard er in eigen omgeving mee te werken. Dat stellen we zeer op prijs.

Op de zendingsdag te Elburg op 30 juni jl. werden er ongeveer 150 verkocht. Dat is te danken aan een jonge vriend, die zich ook in Dordrecht verdienstelijk had gemaakt met de verkoop van

de brochures Het lied in de eredienst. Het was een goede dag te Elburg, waarop vele vrienden elkaar weer ontmoetten. We hopen van harte, dat we DV ook in Zwolle elkaar in groten getale mogen begroeten.

Inmiddels is er nog voldoende voorraad van de brochures. Wie wil er mee werken? Die stelle zich met mij in verbinding.

Men kan de brochure van de Ontmoetingsdag te Dordrecht en die van Het lied in de eredienst ook rechtstreeks bij mij bestellen door storting van f 1,60 per exemplaar op postrekening 652422 ten name van Ds. G. Blom te Meerkerk. De toezending wordt mogelijk even vertraagd door ons verblijf in Canada van 15 juli tot 5 augustus a.s. DV, maar we zullen trachten het zo te regelen, dat die vertraging tot een minimum wordt beperkt.

B.

Geroepen naar Gods voornemen

12

DE ERSKINE'S

U zult zich herinneren, hoe bij de bespreking van Theodorus van der Groe de naam genoemd is van de Erskine's. Wij willen in dit artikel eens iets gaan zien van deze Schotse predikers. In feite doen we dan een kleine stap in de geschiedenis terug. De prediking van Van der Groe valt meer rondom het midden van de 18e eeuw. Die van de gebroeders Erskine — Ralph en Ebenezer — moeten we meer zoeken in de eerste helft van de vorige eeuw. De voorrede van Van der Groe op hun preken, waarvan we vorige keer een enkele regel hebben aangehaald, is geschreven in 1749. Beide Erskine's waren toen nog in leven. Hierin ligt ook een bewijs, hoe spoedig hun preken in ons vaderland bekend geworden zijn.

We zouden over de Erskine's veel kunnen schrijven. Uiteraard is dat echter niet de bedoeling. Het gaat om hun belang voor ons onderwerp. Zij waren godzalige predikers, die tot grote zegen gesteld zijn in hun tijd en daarna. Bij de bediening van het Heilig Avondmaal in Portmoah, waar Ebenezer Erskine ruim 28 jaar heeft gestaan als predikant, kwamen van heinde en ver de christenen om hieraan deel te nemen. De schare kon dan niet in het kerkgebouw, maar was voor een groot gedeelte in de openlucht verzameld. Later werd nog getuigd van de ontmoetingen met de Heere, die bij deze gelegenheden ondervonden werden.

Tot de dag van vandaag worden hun preken gelezen. Jammer is het, dat sommigen deze geschriften niet willen lezen vanwege merendeels vermeende bezwaren. Zij doen er alleen zich zelf tekort mee. De preken van de Erskine's zijn vol schatten aan geestelijk onderwijs en zijn voor velen het middel geweest om onderwezen te worden in de wegen des Heeren.

Voor ons onderwerp hebben de preken en gedachten van de Erskine's grote betekenis. Het is bekend, dat de roeping door het Evangelie een grote plaats heeft ingenomen in hun prediking. De roeping van het Evangelie tot allen komt in bijna iedere preek sterk naar voren. De Erskine's zijn de mannen van het algemeen aanbod van genade. We schreven hierboven al over bezwaren. Deze bezwaren zijn merendeels ontleend aan de sterke benadrukking van de welmenende roeping tot allen. Zelfs heeft men beweerd in deze eeuw en de vorige, dat er door de werken van de Erskine's een remonstrantse draad loopt. De doodstaat van de mens zou door hen niet genoeg onderstreept zijn.

Nu zal het een wonder zijn om iedere uitdrukking

van welke schrijver dan ook over te kunnen nemen. Dit geldt ook voor de Erskine's. Sommige uitdrukkingen in hun preken en vooral als zij buiten het verband gezien worden zullen wij dan ook zeker niet gebruiken. Laten we echter niet vergeten, dat zij juist in de strijd tegen een heel gevaarlijk „Armianisme” gescherpt zijn in de prediking van het Evangelie.

Het is ondoenlijk in één artikel over de Erskine's in te gaan op de achtergronden van hun prediking en gedachten over de roeping Gods. Ieder, die deze achtergronden kent kan zich alleen maar verbazen over de beschuldiging van remonstrantse gevoelens. In hun tijd hebben zij met Boston en anderen tegen gestreden. Zij werden genoemd de Marrow-men, omdat zij de waarheid van vrije genade verdedigden die in een voor Schotland en Engeland bekend werk — uitgegeven in 1646 — was vervat. Dat werk heette in het Engels: „The marrow of modern Divinity”, het „merg van de nieuwe Godgeleerdheid”.

In die tijd kwamen er allerlei vreemde leerstellingen in de Schotse kerk op. Op een heimelijke manier werd de Wet op zij geschoven en werd van het Evangelie een nieuwe Wet gemaakt. In de praktijk kwam het er op neer dat men eerst een zekere verbetering in het leven moest hebben in het vervullen van allerlei plichten om tot de vergeving van zonden te komen. Zo mocht het Evangelie niet gepreekt worden tot de slechtste zondaren.

Wie ziet hier niet in het verfijnde pelagianisme? De zondaar moet eerst wat verbeterd zijn voordat hij het Evangelie mag horen. En dat gevoelden en wisten de Erskine's, dat dit geheel en al tegen Gods Woord was. Met kracht hebben zij naar Gods Woord het Evangelie aan hun medezondaren gepredikt. En het is aangrijpend om hun preken te beluisteren het diepe besef van de verantwoordelijkheid voor de zielen hun toebetrouwd. Daaruit moet ook verstaan worden dat zij ieder geplaatst hebben in volle ernst voor zijn verantwoordelijkheid tegenover het gepredikte Evangelie.

Echter het is diep te betreuren, dat sommigen van de Erskine's niets anders weten dan dat zij het aanbod van genade gebracht hebben. Menigmaal worden zij zo als een wapen gebruikt tegen hen, die in de prediking Gods vrije gunst begeren te horen. Ook zij geven er blijk van de Erskine's niet eens te kennen en niet verlegen te zijn om het geestelijk onderwijs uit hun geschriften. We gaan aan het eind luisteren naar een gedeelte uit een preek over Romeinen 8 : 28 over de kracht-dadige roeping naar Gods voornemen: „Het wijst de bijzonderheid van deze roeping aan, niet alleen, dat het een bijzondere inwendige roeping is, die bepaald is door het bijzonder voornemen Gods, in onderscheiding van de uitwendige, welke velen hebben, die nochtans de bekering derven; doch het is een roeping, die de uitverkorenen bijzonder eigen is, zoals die vermeld wordt: 2 Petrus 1 : 10 „Benaarstigt u, om uw roeping en verkiezing vast te maken.” Het is een roeping, die aan de verkiezing verbonden is, zozeer, dat zij, die dus geroepen zijn, even zeker kunnen zijn van hun verkiezing van eeuwigheid, als van hun roeping in de tijd. O vrienden, laat ons de vrijmacht der genade bewonderen in deze inwendige roeping aan sommigen te schenken en niet aan anderen. Gewisselijk zij, die dus inwendig en krachtdadig geroepen zijn, kunnen nooit genoeg die God liefhebben en prijzen, die deze bijzondere genade aan hen heeft geschonken! Laten zij, die nog alleen uitwendig geroepen zijn zoals allen zijn tot wie het Evangelie komt, naarstig luisteren naar die uitwendige roeping.

D. Slagboom

UIT DE PRAKTIJK

34

Vanavond zullen wij niet veel behoeven te spreken, want waar wij nu op bezoek gaan, die man is zo maar niet uitgepraat, zo sprak onze ambtsbroeder, toen wij eens op weg waren voor huisbezoek. Nu ja, laten we dan ook eens een gemakkelijke avond hebben, was ons antwoord, als het dan mag gaan over het werk en de leiding des Heeren dan zou het ons zeer verblijden; ik heb die man nooit ontmoet, het schijnt dat u hem meer gesproken hebt. Ja dat heb ik, kijk maar niet vreemd op als je een stroom van woorden hoort, en veel tranen ziet vloeien, hij is zeer gemoedelijk aangelegd

maar ik weet niet wat ik van die man denken moet, je weet hij is een trouw Avondmaalganger en sommigen spreken met grote achtting over hem. Alzo sprekende kwamen wij aan zijn woning, en werden vriendelijk ontvangen; het gehele gezin was aanwezig, ook de grotere kinderen. Dit vindt men tegenwoordig niet overal. Veelal wordt er een oorzaak gevonden voor de afwezigheid van de rijpere jeugd.

Met enkele inleidende woorden kwam het gesprek op gang, en kregen wij een verhaal te horen van 's mans levensloop, en inderdaad ging dat met veel

tranen gepaard. In zijn jeugd heeft hij veel omgang gehad met mensen waar over het Woord en de wegen des Heeren gesproken werd, en dus heeft hij veel gehoord en gezien van het volk van God; dit bleek ook uit zijn spreken, daar hij bij Godsvolk gebruikelijke woorden veel bezigde. Volgens zijn verhaal heeft hij veel in moeilijke omstandigheden verkeerd, en ellende is hem niet bespaard gebleven, maar het waren meestal tijdelijke zaken, die de oorzaken waren van zijn moeilijkheden; wij konden niet opmerken dat hier gesproken werd over een bijzonder werk des Heeren; de man zelf geloofde dat het wel goed met hem stond; hoe meer hij sprak, hoe minder we het konden overnemen, telkens bleef het staan waar het eigenlijk door moest gaan, en daar wij in ons zelf zeer duister zijn, en gedurig een gemis „aanvoelden” in hetgeen ons verteld werd, zuchtten we in onszelf, of we enig licht mochten ontvangen, want het werd benauwd van binnen, en dat ging gepaard met schuldgevoelens over onze onkunde in geestelijke zaken; men is enerzijds bang om een werk dat uit God zou kunnen zijn aan te raken, en anderszijds door te zwijgen het nabijkomende te steunen; een door God aangeraakte ziel staat naar waarheid en oprechtheid.

Het was inmiddels al meer dan een uur lang, dat we de man hadden aangehoord, en de woordenstroom af te breken viel niet mee, hoewel we het al een paar keren hadden geprobeerd; derhalve verzochten wij hem of wij ook iets vragen mochten; en daar kregen we de gelegenheid toe. Kijk eens vriend, we hebben U nu ruim een uur lang aangehoord, U hebt ons veel verteld. U hebt in allerlei ellende verkeerd; die ellende is menigmaal overgegaan, maar waar heeft dit alles U gebracht? Is U er mee voor God gekomen als een doemwaardig zondaar, want daar alleen kan men het kwijt?

Na een weinig gezweven te hebben zeide hij: Nee mensen, zover is het niet gekomen, aan die zaak heb ik geen kennis. Door dit korte antwoord werden wij gewaar hetgeen ons de hele avond niet duidelijk was geworden; met alles niet gekomen op de plaats waar men wezen moet zal het wel met ons zijn.

Vanzelf zijn we wat verder met de man gaan praten, en toen bleek ons dat de man van geen begin noch eertijds wist te spreken. Het maakt in een ontdekte ziel toch menigmaal de strijd uit, of het begin uit God is, of, dat wij zelf maar zijn gaan lopen. Daar zijn tijden in het leven, dat men daar zo over aangevallen wordt, en dat kan zo heet uitgaan; hoe menigmaal word je ingefluisterd: is het maar geen inbeelding, of heb je het zelf niet uitgedacht, want als God een werk in het hart verricht, dan wordt het bestreden, reken daar maar op; maar wat wordt het dan een weldaad en tot bevestiging als de Heere daarover opstaat, en uit deze benauwdheid verlost, en men geloven mag,

dat de Heere de Eerste is geweest; dan wordt het weer nieuw en waar.

We hebben de man voorgesteld hoe een mens kan leven onder overtuigingen, en hoe zwaar en moeilijk men het daar onder hebben kan, maar ook hoe gevaarlijk het is om alleen op een overtuiging te bouwen, de Heere toch maakt Zich vrij, en wel bijzonder van een kerkmens die onder de Waarheid mag verkeren; hoe velen hebben wel een klap van de Wet gehad, maar zijn niet tot de Heere bekeerd; daarom vriend kijk alles maar eens na. U sprak zo even over Christus maar hebt u hem wel nodig? Hij is de grootste verborgenheid, die zeker niet te grijpen is maar als *het* Godsge Geschenk geschonken wordt aan een doemwaardig zondaar, en wat zullen wij met Jezus doen, als we ons zelf nog redden kunnen, dan is er geen noodzaak toe. En dit heeft ook betrekking op ons ten Avondmaal gaan; daartoe is toch niet minder nodig dan dat men enige kennis heeft ontvangen van een geopenbaarde Heere Jezus. Mogen wij U vragen waarom U gebruik maakt van de Tafel des Heeren, is daar ook een bijzondere oorzaak voor, daar moet toch enige betrekking zijn tot de Persoon die nodig? Hoe is het de eerste maal gegaan toen U mede aanzat? Ja, die eerste maal; ik weet het eigenlijk zelf niet; ik voelde een drang in mij, maar ik weet niet wat het was, en als ik later de Tafel zag aangericht dan durfde ik niet op mijn plaats te blijven, ik zou er geen vrede mee hebben.

Daar we niet kregen te horen waar het op aan komt, hebben we hem voorgesteld wat toch wel gekend moet worden zal men ten Avondmaal kunnen en mogen gaan; er zal toch enige kennis moeten zijn van die Gezegende Persoon die het Heilig Avondmaal heeft ingesteld; hier mag ook van gelden: onbekend maakt onbemind; heeft men de Heere Jezus niet nodig voor eigen hart en leven, hoe zal men dan gedachtenis stichten van Zijn lijden en sterven. De Heere heeft het Sacrament ingesteld tot versterking van het geloof; als men wezenlijk geen geloof heeft, hoe zal het dan versterkt kunnen worden? Ook in deze zaak hebben we hem geraden om te onderzoeken of deze zaken wel recht zijn en grond hebben, opdat we niet ons zelf zouden bedriegen voor de eeuwigheid.

Toen we huiswaarts keerden, bespraken we hetgeen we deze avond gehoord hadden. We zeiden tot elkander: hoe is het mogelijk, dat men zovele jaren onder een onderscheidende prediking opgaat, en zulk een verkeerde opvatting heeft van hetgeen gekend moet worden tot zaligheid; hoe ver kan het in deze ook gaan, en toch missen wat zo noodzakelijk is. Hoe nodig te onderzoeken of deze dingen uit God zijn, opdat men niet bouwe op een zandgrond, die niet houdbaar is voor de eeuwigheid.

J. van Heteren

Ontmoetingsdag

VAN VRIENDEN VAN BEWAAR HET PAND

D.V. zaterdag 21 augustus 1971 in het kerkgebouw van de CHR. GEREK. KERK TE ZWOLLE, Thorbeckegracht 37

Aanvang:	morgensamenkomst 10.30 uur
Opening:	Ds G. Blom
Spreker:	Ds H. C. van der Ent Onderwerp: Jeugd en Woord
Sluiting:	Ds P. Beekhuis
	PAUZE
Aanvang:	middagsamenkomst 14.00 uur
Opening:	Ds M. S. Roos
Spreker:	Ds H. van Leeuwen Onderwerp: Belijden en beleven
Sluiting:	Ds R. Kok

Allen welkom!

De openbaring van de vreze des Heeren in het Kerkelijk leven

Op een gemeente-avond werd ergens een inleiding gehouden over bovengenoemd onderwerp. Deze werd welwillend ter beschikking gesteld voor plaatsing in ons blad. We geven de inleider het woord.

B.

De financiële balans is opgemaakt. Inkomsten en uitgaven, het is op de cent berekend. De uitslag is niet ongunstig.

Nu de geestelijke balans. Dat wordt moeilijker. Wie moet die opmaken? De kerkeraad, na een rondgang door de gemeente is niet in staat een zuiver verslag uit te brengen. Misschien bij benadering min of meer gunstig of ongunstig. We zouden gezamenlijk een poging kunnen doen door onszelf persoonlijk en gemeenschappelijk te toetsen aan een bijbels voorbeeld. Er zijn ons verschillende verslagen beschreven van verscheiden

gemeenten. Bij voorbeeld de zeven gemeenten in Azië, de eerste Christengemeente te Jeruzalem. En dan lezen we nog in Handelingen 9 : 31: „De gemeenten dan door geheel Judea en Galilea en Samaria hadden vrede en werden gesticht en wandelende in de vreze des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes werden vermenigvuldigd.” Een gemeente, die wandelt in de vreze des Heeren, dat is het voorbeeld. En hoe die vreze des Heeren in het kerkelijke leven openbaar komt, dat is ons onderwerp.

Gezien de uitgebreidheid van het onderwerp beknoot en bijgevolg dan ook onvolledig.

De vreze des Heeren. Deze woorden komen veelvuldig in de bijbel voor. De betekenis daarvan is wel duidelijk. Het woord vreze moet men niet verstaan in de zin van angst, maar wil zeggen hoogachting, eerbied en ontzag, gepaard met liefde voor de allerhoogste majesteit Gods. Romeinen 3, waar ons aller beeld getekend staat, vermeldt: „daar is geen vreze Gods voor hun ogen”. Wij kunnen derhalve die dan ook alleen deelachtig worden door hartvernieuwende genade door de Heilige Geest, in de bijbel genoemd wedergeboorte of bekering. Ze is niet afhankelijk van de leeftijd, ze wordt gewerkt zowel in kinderharten als in volwassenen. De beleving daarvan is ook niet afhankelijk van de maat van het geloof. Ze wordt beoefend zowel door eerstbeginnenden in het genade-leven als door de verstgevorderden. Ze waarborgt geen bestendige beleving van de gelovige. „Maar ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verlaten hebt.” Openbaring 2 : 4. Ze moge dan — bij wijze van spreken — op de bodem van het hart blijven liggen, maar het wordt niet meer in praktijk gebracht. Ze waarborgt ook geen tijdelijk voorspoedig leven, maar wel een geestelijk vruchtbaar en veilig leven met vergenoeging. Ze wordt beoefend zowel in duisternis als in het licht, zowel in droefheid als in blijdschap, zowel in het gevoel van geestelijke verlatenheid als in de nabijheid des Heeren. Ze wordt in de bijbel genoemd „het beginsel der wijsheid en der wetenschap”. Ook wordt ze genoemd een schat: „de vreze des Heeren zal zijn schat zijn”. Er is in dit leven dan ook geen groter schat denkbaar.

De vreze des Heeren zal zijn schat zijn”, al wat het doen en laten, spreken en denken beheerst, is richting-gevend in geheel de levens-openbaring, al is er in deze ook verscheidenheid in maat. Nehemia vermeldt van Hananja, dat hij godvrezende was boven velen. Het is een zeer groot voorrecht als ze reeds in de jeugd-jaren wordt beoefend.

Tegenwoordig hoort men nog wel eens: de jeugd moet ingeschakeld worden in het kerkelijke leven. Dat is ook zo. Arm is de gemeente, waar de jeugd niet is ingeschakeld. Dan heeft ze geen toekomst meer. Maar dit is een werk van de Heilige Geest, als Hij de vreze des Heeren in hun hart plant.

Wat moeten die jeugdigen dan doen? Zij moeten niets gaan doen, maar ze gaan wel wat doen. Maar dat doen ze niet op commando. Ook niet in de eerste plaats als opdracht of op verzoek. Maar uit de innerlijke drang van het hart.

De kerk heeft alleen maar vrijwilligers. Het is een kenmerk van de vreze des Heeren dat men verbonden wordt aan de inzettingen des Heeren. De plaats, waar men het liefste verkeert, is onder de bediening van het Woord. De lektuur, die men leest, de bijbel en de verklaring daarvan. Het gezelschap, dat men verkiest, zijn Gods kinderen, en de aangenaamste bezigheid het verborgen gebed.

Heilbegerig, onbevooroordeeld verkeert men onder de prediking van het Woord. Geen gelegenheid laat men passeren. Onachtzaamheid, traagheid, laksheid en afbrekende kritiek van anderen stemt tot droefheid. Het welzijn van de gemeente wordt gezocht. De leraar, de ambtsdragers, de zieken, de ongeregelde, de afwijkers krijgen een ruime plaats in hun gebed.

Onbewust zijn deze jeugdigen reeds steunpilaren van de kerk. Ze zien dit zelf niet. Ze zouden er ook niet voor aangezien willen worden. Het godvrezende hart stelt zich altijd verdacht op tegen zichzelf. Het oogmerk is heilig voor God te leven, in Zijn gunst te delen en zijn gemeenschap te ervaren en Hem te leren kennen, die de enige grond der zaligheid is. Maar ze bevinden zoveel in zichzelf, dat daar tegen strijdt, dat dikwijls eigen oprechtheid betwijfeld wordt.

Het zijn ook trouwe catechisatie-bezoekers. De vreze des Heeren komt openbaar in hun gedrag, oplettendheid, leergierigheid, in de vragen, die ze

stellen en de antwoorden, die men geeft, al is het dan in zeer bescheiden vorm. Alweer, ze zien het zelf niet, het voorbeeld, dat ze geven, en de invloed, die van hen uitgaat. Wat moet het een vreugde zijn voor de catecheet zulke catechisanten te hebben.

Geeft men zich aan het verenigingsleven, ook daar zijn ze leidinggevend en voorbeeldig, tot een zegen. Waar een levende begeerte en belangstelling is naar bijbels onderwijs, is geen kunst- en vliegwerk nodig om een jeugdvereniging in stand te houden.

De problemen van een losgeslagen jeugd, die verzadigd van overdaad en van vleselijke vrijheid, die men zichzelf veroorlooft, het in de kerk niet meer vindt en het tenslotte ook in de wereld niet vindt zijn niet der zielen, waar Zijn vrees in woont. Zij hebben een leegte en een vervulling, een blijdschap en een droefheid, begeerten en verlangens, die de wereld niet kent.

Ga je studeren?

We willen je attent maken op de Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato (C.S.F.R.), wat gewoon betekent Studentenvereniging op Gereformeerde Grondslag. De C.S.F.R. heeft als grondslag de Heilige Schrift en aanvaardt als daarop gegrond de Drie Formulieren van Enigheid.

Deze vereniging heeft ongeveer 300 leden, waarvan de meeste afkomstig zijn uit de Ned. Herv. Kerk, (Geref. Bond), de Geref. Gemeenten, de Chr. Geref. Kerken, de Oud Geref. Gemeenten, en de Geref. Gemeenten in Ned. Hiermede wordt geen grens aangegeven, want iedereen die instemt met grondslag en doel van deze vereniging is van harte welkom.

Als C.S.F.R. lid bezoek je een bijbelkring waar een gedeelte uit Gods Woord wordt besproken. Verder kun je kiezen uit kringen als bijv.: institutiekring, kringen over medische ethiek, natuurwetenschappen, nadere reformatie, enz. Ook worden lezingen van allerlei aard gehouden door leden of sprekers van buiten de C.S.F.R. Onze Civitas is een studievereniging waarbinnen persoonlijke kontakten en gezelligheid erg belangrijk zijn en we hopen als Civitas gezamenlijk de Gereformeerde beginselen te bewaren.

Wil je meer weten over de C.S.F.R. vraag dan het eerstejaarsnummer van het blad „De Civitate” aan en/of neem contact op met het Propagandacommissariaat t.n.v. D. J. den Boer, Jagerskamp 71, Wageningen.

Boekbespreking

EEN BRANDENDE EN LICHTENDE KAARS

Uitgave van G. J. van Horssen Barneveld

In het no. van 1 juli jl. kwam een recensie omtrent dit boek voor. Op onverklaarbare wijze is er een stuk uitgevallen, waarvan ik wel de drukproef heb gezien. Het was een algemene opmerking, waarvoor we alsnog aandacht vragen. Daarom laten we het uitgevallen gedeelte hier volgen:

Toch moeten we een opmerking maken. Er wordt wel ernstig gewaarschuwd, maar we missen te veel een dringende oproep om zich tot de Heere te bekeren met de belofte, die daaraan verbonden is: bekeert u en leeft. In een van de toespraken wordt gezegd: „Nog mogen wij vernemen, dat de Heere geen lust heeft in onze dood, maar daarin, dat de Heere ons mocht bekeren”. In Gods Woord lezen we het anders. We willen op slechts een enkele tekst wijzen, hoewel er veel meer aan te halen zouden zijn, namelijk Ezechiël 33 : 11: zeg tot hen: zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze weg, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?

We moeten altijd zoeken Gods Woord recht te verstaan en op een juiste wijze te vertolken.

E. Erskine, R. Erskine en J. Fisher

DE KENNIS DER ZALIGHEID

uitgeverij W. J. Pieters, Oostburg

De volledige titel is De Kennis der Zaligheid of De Kleine Katechismus van Westminster in vragen en antwoorden. Deel 1 is verschenen. Het is vertaald door J. H. den Boer.

Drs. P. H. van Harten schreef een Woord vooraf. Tot de blijvende resultaten van de Synode van Westminster (1643-1649) — aldus Drs. Van Harten — behoren naast een geloofsbelijdenis de z.g. grote en kleine Katechismus. Deze laatste gaf, met het oog op het onderricht der jeugd, op beknopte wijze de hoofdzaken van het christelijk geloof weer.

Er verschenen vele verklaringen. Daaronder neemt die thans in het Nederlands verschijnt een belangrijke plaats in. Zij is in hoofdzaak het werk van de bekende Erskines en J. Fisher, een schoonzoon van E. Erskine.

E. Erskine en J. Fisher schreven een voorrede voor de oorspronkelijke uitgave, gedateerd februari 1753. Dit werk is nu voor het eerst in onze taal gedrukt. Alleen het gedeelte, dat handelt over het verbond der genade, verscheen hier al eerder.

Bij de behandeling neemt het verbond der genade een belangrijke plaats in. Het wordt gezien als een verbond tussen God de Vader en de Zoon. Het is een verbond, waarbij in een weg van vrije genade en barmhartigheid aan zondaren het eeuwige leven en de zaligheid gegeven wordt. De leer van het verbond wordt breed en duidelijk uiteengezet.

Trouwens van het hele werk kan gezegd worden, dat de schrijvers in hun vragen en antwoorden gezocht hebben de Katechismus duidelijk te verklaren.

We hebben de neiging om op verschillende stukken meer bepaald in te gaan, maar dan zouden we te breed worden. We willen slechts een enkele uitzondering maken. Het valt op, dat de schrijvers benadrukken de noodzakelijkheid van de krachtdadige werking van Gods Geest in het hart, maar dat zij gelijktijdig naar voren brengen, dat Christus gepredikt en aangeboden wordt in het evangelie.

Zij vragen, blz. 167, vr. 121: wat kunnen wij leren van deze gehele leer van het verbond der genade? en antwoorden daarop: Dat het onze plicht is te geloven, dat Jezus Christus de Zaligmaker der wereld is en onze Zaligmaker in het bijzonder en dat, omdat Hij door Zijn Vader daartoe aangesteld is en omdat Hij Zich als zodanig aanbiedt; en dat, dankzij diezelfde aanstelling en aanbidding. Zijn gerechtigheid, die de voorwaarde van het verbond is, de onze zijn, waardoor we zo'n recht op die gerechtigheid en dat eeuwige leven krijgen, dat wij die wettig en met volmacht ons mogen toeëigenen en ze als de onze mogen ten nutte maken, opdat in alle opzichten de zaligheid verkregen wordt. Daarbij halen zij aan Joh. 4 : 42 en Luk. 1 : 47.

Hier valt het verschil tussen verbond der verlossing en verbond der genade weg, maar het aanbod van genade heeft een ruime plaats. Daarop willen we uitdrukkelijk wijzen.

Hellenbroek maakt wel onderscheid tussen het verbond der verlossing en het verbond der genade. Diens vragenboekje is veel gebruikt en is nog in gebruik.

Wanneer we beide beschouwingen naast elkaar leggen dan vinden we een innerlijke overeenstemming. Het gaat er om vast te houden aan de verkiezing en het eenzijdige werk Gods tot zaligheid, maar ook aan de welmenende en ernstige roepstem tot bekering en geloof.

Er is veel strijd gevoerd over de leer der verbonden. We gaan daar niet op in. We maken deze opmerkingen slechts naar aanleiding van de verschijning van dit werk. We worden er wel aan herinnerd, dat het van groot belang is hierin een recht inzicht te hebben. Anders worden mensen verkeerd bearbeid of zelfs misleid.

We wensen dit boek in veler handen. De bedoeling is, dat te zijner tijd het tweede deel verschijnt. Met belangstelling zien we daarnaar uit.

Het werk is keurig uitgegeven, gebonden en kost f 20,—, per deel, wanneer men beide delen bestelt vóór 1 september a.s. Daarna wordt de prijs f 24,50 per deel.

LEVEN EN DOOD

Aan nieuwe ontwikkelingen in het denken over en de houding tegenover „Leven en Dood” wijdde het maandblad „Wapenveld” het jaarlijkse themanummer. Terwijl in vroeger eeuwen de dood veel meer bij het leven van elke dag hoorde, verschoof in de moderne tijd de dood veel meer naar de rand van het leven. Door verschillende zaken, b.v. de nieuwe mogelijkheden in de medische wereld, is men weer meer gaan spreken over leven en dood en de grenzen daarvan.

In het themanummer „Leven en Dood” van Wapenveld karakteriseert ds. A. J. Jorissen in het eerste artikel de wijze waarop leven en dood in het bewustzijn van de moderne mens functioneren. Vervolgens trekt dr. C. Rijnsdorp vanuit de literatuur een aantal cultuurhistorische lijnen. In het derde en vierde artikel komen „geloof en wetenschap” aan bod.

Drs. W. J. Vaartjes vraagt zich af of de wetenschap, ook in deze kwesties niet overvraagd wordt. Drs. M. J. G. van der Velden laat zien hoe begrippen als leven en dood oplichten vanuit de Heilige Schrift. In het vijfde artikel behandelt ds. M. M. Plomp-van Harmelen het onderwerp euthanasie. Drs. S. Meijers geeft tenslotte een „pastoraal naschrift”.

Het nummer, dat 28 pagina's telt, is te verkrijgen door storting van f 2,50 op postrekening 26 69 06, t.n.v. Administrateur Wapenveld te Delft.

N. Baas

ALS DE AVONDKLOK LUIDT

uitgave van J. H. Voorhoeve,
Dunne Bierkade 17, 's-Gravenhage

De schrijver was indertijd de bekende Gereformeerde straatprediker van Amsterdam. Wanneer we dit boekje lezen kunnen we ons goed voorstellen, dat hij boeiend wist te spreken. Hij neemt voorbeelden uit de praktijk van het leven en dat pakt. Dat blijkt ook uit dit boekje. Baas is nu zelf al ver boven de leeftijd van de sterken gekomen en weet dus wat het is als de avondklok luidt. Daarom zullen velen dit boekje met aandacht en wellicht ook met instemming lezen.

We willen het goede in het boekje graag erkennen, maar we mogen toch niet achterhouden, wat we er in missen. Namelijk het wonder van het werk Gods en van het zalig worden uit genade. De schrijver separeert niet en laat niet uitkomen, hoe Gods kinderen reizen naar hun bestemming. Voor hen zal het een wonder zijn, dat ze ooit zalig zullen worden.

Het stoot ons in het boekje, dat we telkens lezen van Heer in plaats van Heere. Op blz. 43 lezen we: „Op datzelfde ogenblik zag ik een Roomse broeder de hemel binnentreden”. Dat spreekt voor zichzelf.

We hebben waardering, maar ook kritiek. Het is een werkje van ruim 100 blz., dat keurig is uitgegeven, gebonden, en f 8,90 kost.

CONCREET, jaargang 2, no. 4 mei 1971

Maandblad reformatisch politiek jongerenorgaan

Dit is een thema-nummer, waarin een aantal aspecten van het drug-probleem behandeld worden, een vraagstuk waarmee onze maatschappij steeds meer te maken krijgt. De redactie spreekt de hoop uit, met dit speciale nummer ook een positieve bijdrage te leveren bij het zoeken naar oplossingen voor de feitelijke oorzaken van het druggebruik.

We willen ons daarbij aansluiten. We hebben hier te maken met een zeer ernstig verschijnsel en het is goed, dat onze jongeren en ook anderen de gevaren leren zien. Dit thema-nummer kan gratis als proefnummer worden bij Concreet, postbus 285, Groningen.

HET KONINKRIJK DER HEMELEN door Ds. J. D. Barth, uitgave van Theologische boekhandel G. Kool, Leerdam.

Kool heeft in dit boekje opnieuw uitgegeven een viertal preken van Ds. Barth over Psalm 89 : 20a, Lucas 12 : 32, 1. Petrus 2 : 9 en Hebrëeën 12 : 28, 29, in 1927 verschenen onder bovengenoemde titel en een drietal preken van dezelfde schrijver over Marcus 15 : 25b, Mattheüs 27:61b en Lucas 24 : 34m, in 1929 verschenen onder de titel: De heerlijkheid van Christus in Zijn dood en opstanding.

Ds. Barth heeft eerst verschillende Christelijke Gereformeerde kerken gediend. Later is hij overgegaan naar de Gereformeerde Gemeenten, wat door velen werd betreurd. De ouderen zullen zich hem nog wel herinneren. Hij was een geliefde prediker. Begrijpelijk. Wanneer men deze preken leest, gevoelt men de rijke inhoud daarvan. Ds. Barth preekte eenvoudig, duidelijk, geestelijk. Deze preken leggen er getuigenis van af. Zij geven voedsel voor de ziel. Daarom kunnen we er ons over verheugen, dat deze preken opnieuw het licht zagen. Zij zijn heel geschikt voor lezing persoonlijk, maar ook voor leesdiensten. Zij zijn meer dan 40 jaar oud, maar de waarheid veroudert niet. Een woord van hartelijke aanbeveling is op zijn plaats.

Het werkje is gebonden uitgegeven en kost f 8,75.

B.

BESCHRIJVINGE van het oprecht en ziel-zaligend GELOOVE door Th. van der Groe, in leven Pred. te Kralingen, uitgave van Theologische boekhandel G. Kool, Leerdam.

Ds. E. (niet R., zoals op het titelblad staat) du Marchie van Voorthuysen te Urk schreef een voorwoord.

Het is een boekje van 22 blz. letterlijk in de taal van de schrijver in 1742. Alleen zijn sommige drukfouten verbeterd. Andere zijn blijven zitten. Sommige minder bekende woorden zijn aan de voet van een blz. toegevoegd.

Het oorspronkelijke werk telt 192 blz. en bevat ook enige brieven van Jacob Groenewegen, Adriaan van der Wilgen en Theodorus van der Groe, „waarin deze stoffe breder behandelt en van de twee laatsten tegen den eerste wederlegt en verdedigt worden”.

Alles is zeer uitvoerig beschreven, naar de gewoonte van die tijd. Van der Groe hield voet bij stuk. Daarom zou het beter geweest zijn, wanneer het hele werk opnieuw was uitgegeven.

Echter blijkt ook uit het thans verschenen werkje, waar het om gaat, Van der Groe verdedigt tegenover anderen, dat zekerheid bij het wezen van het Zaligmakend geloof behoort. Men leze zelf.

Het boekje kost f 2,50.

B.

DENK OM UW LIJN!

Onze gegarandeerd veilige
VERMAGERINGSKRUIDEN

verminderen Uw gewicht langs natuurlijke
weg. Vochtafdrijvend, vetverminderend en
laxerend.

Kuur voor een maand f 6,95

(alle kosten inbegrepen)

DROGISTERIJ SIKKING
BARREVOETESTRAAT 5, HAARLEM
Tel. 023-312882 - Giro 190609

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend
statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Lingedijk 31, postbus 22, Leerdam

(Uw bestelling ongefrankeerd; antwoordnr. 3)

DAME

biedt zich aan als
HUISHOUDSTER

bij heer alleen of met zoon

Brieven aan: Adm. van dit blad
Kwartelstraat 74, Alphen a.d. Rijn

Wij leveren u alle

Bijbels en Psalmboekjes

(Statenvertaling)

franko thuis

H.H. Kerkeraden!

Voor de levering van **huwelijksbijbels** houden
wij ons aanbevelen

BOEKHANDEL VAN LEEUWEN

Wijk 7-78, Urk, telef. 05277-1783

na 7 uur: Almerelaan 1, telef. 05277-1593